

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **V. B.**, zast. Mgr. Věrou Novákovou, advokátkou, se sídlem Vrchlického 802/46, Liberec, proti žalovanému: **Český báňský úřad**, se sídlem Kozí 748/4, Praha 1, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 2. 2020, č. j. SBS 02067/2020/ČBÚ-23, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 14. 2. 2022, č. j. 42 A 9/2020-41,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Dosavadní průběh řízení

[1]Žalovaný rozhodnutím ze dne 19. 2. 2020, č. j. SBS 02067/2020/ČBÚ-23, podle § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Obvodního báňského úřadu pro území kraje Ústeckého (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 7. 11. 2019, č. j. SBS 29430/2018/OBÚ - 04/8, kterým byl žalobce uznán vinným ze spáchání přestupku podle § 40a odst. 1 písm. a) zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „horní zákon“), za neoprávněné vniknutí do důlního díla nebo do území, ve kterém je vykonávána hornická činnost, kam je vstup zakázán. Přestupku se žalobce dopustil tím, že dne 30. 6. 2018 v ranních hodinách vědomě a úmyslně neoprávněně vnikl s dalšími účastníky akce „KLIMAKEMP 2018“ do důlního díla - lomu Bílina na rypadlo K 10000/K74, organizace Severočeské doly a.s., kde je vykonávána hornická činnost a kam je vstup zakázán. V důlním díle žalobce setrval do 19:58 hod., kdy byl z důvodu protiprávního jednání zajištěn Policií České republiky (dále jen „Policie ČR“). Za spáchání uvedeného přestupku správní orgán I. stupně uložil žalobci podle § 40a odst. 3 písm. a) horního zákona a podle § 35 písm. b) zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky“), pokutu ve výši 15.000 Kč a současně mu uložil povinnost uhradit náklady řízení ve výši 1.000 Kč.

[2]Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudkem ze dne 14. 2. 2022, č. j. 42 A 9/2020-41, žalobu proti tomuto rozhodnutí žalovaného zamítl.

[3]V odůvodnění rozsudku krajský soud nejprve citoval rozhodnou právní úpravu a shrnul podstatné skutkové okolnosti případu. Dále konstatoval, že vydání příkazu jako rozhodnutí o vině má za následek přerušení běhu promlčecí doby podle § 32 odst. 2 písm. b) zákona o odpovědnosti za přestupky, a to bez ohledu na to, zda následně došlo k jeho zrušení na základě podaného odporu, či nikoli, přičemž v této souvislosti odkázal na judikaturu správních soudů. Krajský soud též k námitce žalobce o porušení zásady *ne bis in idem* tuto zásadu vymezil a uvedl, že v posuzovaném případě byla žalobci uložena pokuta za přestupek podle § 40a odst. 1 písm. a) horního zákona, kterým ohrozil veřejný zájem na hospodárném a bezpečném dobývání výhradních ložisek chráněných horním zákonem. Příkazy vydanými Městským úřadem Litvínov a Městem Litvínov, Komisí pro projednávání přestupků, ze dne 30. 8. 2018 byl žalobce v prvním případě uznán vinným za spáchání přestupku podle § 14 odst. 1 písm. d) zákona č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím, a ve druhém případě za spáchání přestupku podle § 5 odst. 1 písm. a) zákona č. 251/2016 Sb. o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o některých přestupcích“). Ačkoli bylo možné pro jejich časovou a místní souvislost spatřovat mezi popsányými přestupky souvislost, jednalo se o přestupky se zcela odlišným následkem. Popsányými přestupky, za něž byl žalobce odsouzen citovanými příkazy, totiž na rozdíl od posuzovaného případu žalobce ohrozil zájmy směřující k odstranění rozporů při střetu různých práv a k ochraně veřejného pořádku, zdraví a majetku.

[4]Krajský soud dále konstatoval, že správní orgán I. stupně při prokazování přestupku vycházel kromě oznámení o přestupku rovněž ze dvou výše zmíněných příkazů Městského úřadu Litvínov a Města Litvínov, Komise pro projednávání přestupků, proti nimž žalobce odpor nepodal. Sám ostatně potvrdil, že se v rozhodné době nacházel v prostorách důlního díla jako novinář, kde doprovázel ostatní aktivisty včetně jejich výstupu na rypadlo. Námitka žalobce, že se předmětného přestupku nedopustil, je tak nedůvodná, jelikož současně tvrdil, že se jej dopustil v jednočinném souběhu s ostatními výše zmíněnými přestupky. K otázce, zdali byl jednáním žalobce naplněn materiální znak přestupku podle § 40a odst. 1 písm. a) horního zákona, krajský soud s odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu uvedl, že platí předpoklad, že jednání, jehož formální znaky jsou označeny zákonem za přestupek, naplňuje v běžně se vyskytujících případech i materiální znak přestupku, neboť porušuje či ohrožuje určitý zájem společnosti. Právě v této skutečnosti tak byl naplněn materiální znak nyní posuzovaného přestupku.

[5]Na uvedeném nemohla podle krajského soudu ničeho změnit ani žalobcem odkazovaná svoboda projevu zakotvená v čl. 17 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), která pokrývá novinářskou činnost. Žalobce se na základě čl. 23 Listiny nestavěl ani na odpor žádné osobě či síle, která by se snažila odstraňovat demokratický řád společnosti. Žalobcem odkazovaný § 24 zákona o odpovědnosti za přestupky nebyl v posuzovaném případě aplikovatelný, jelikož neodvracel žádné nebezpečí hrozící chráněnému zájmu. Na jednání žalobce jako novináře nebylo možné aplikovat ani § 27 zákona o odpovědnosti za přestupky. V posuzovaném případě nadto nebyla osvědčena žádná zvláštní okolnost, která by naplnění materiálního znaku přestupku vyloučila.

[6]Co se týče tvrzené neodůvodněnosti a nepřiměřenosti uložené správní sankce, krajský soud odkázal na str. 4 až 5 rozhodnutí správního orgánu I. stupně a str. 7 až 8 žalobou napadeného rozhodnutí, z nichž vyplývají konkrétní důvody související s druhem a

pokračování

výměrou stěžovateli uloženého trestu. Zmíněné důvody krajský soud dále shrnul a uzavřel, že žalovaný i správní orgán I. stupně se výši uložené správní sankce dostatečně zabývali, přičemž jejich závěry lze považovat za učiněné v rámci zákonných mezí správního uvážení. Důvody pro moderaci trestu krajský soud neshledal.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[7]Proti tomuto rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včasnou blanketní kasační stížnost. V jejím doplnění, jež Nejvyšší správní soud obdržel v zákonné měsíční lhůtě, nejprve uvedl, že krajský soud v odůvodnění rozsudku odkázal ve vztahu k otázce přerušení běhu promlčecí doby vydaným příkazem na judikaturu správních soudů, která tuto otázku řeší pouze implicitně. Nejvyšší správní soud pak v rozsudku ze dne 1. 4. 2021, č. j. 6 As 305/2021-37, č. 4341/2022 Sb. NSS, dospěl k závěru, že ač zrušený příkaz po včasné podaném odporu zůstává pouze oznámením o zahájení správního řízení, okamžikem jeho doručení dochází k přerušení běhu promlčecí doby. Stěžovatel však s uvedenými závěry krajského soudu i Nejvyššího správního soudu nesouhlasí. Odkázal na novelu zákona o odpovědnosti za přestupky č. 417/2021 Sb., konkrétně § 32 odst. 2 zmíněného zákona, podle něhož bylo výše citované pravidlo do zákona vloženo až po spáchání nyní posuzovaného přestupku. Předmětné ustanovení přitom nelze v souladu s čl. 40 odst. 6 Listiny využít retroaktivně, jeho absenci v rozhodné době nelze překlenout ani výkladem za použití analogie v neprospěch stěžovatele jako obviněné osoby. Nejvyššímu správnímu soudu proto stěžovatel navrhl, aby předmětnou spornou právní otázku předložil k rozhodnutí rozšířenému senátu. Závěr, že předmětný přestupek stěžovatele nebyl promlčen, je tak nesprávný a částečně nepřezkoumatelný.

[8]K porušení zásady *ne bis in idem* stěžovatel doslovně citoval výzvu Policie ČR, jak byla vznesena a opakována v žalobě. V popisu skutku v řízení, které předcházelo posuzovanému případu, bylo za slovy „tím, že“ uvedena slova „*uniknul a setrval*“, dokud nebyl stěžovatel zajištěn Policií ČR. Závěr krajského soudu, že se jedná o dva samostatné skutky, tak nemá oporu ve zjištěném skutkovém stavu věci. Pojem tzv. chráněný zájem je právním teorémem, který slouží pouze pro detailnější analýzu testování materiálního znaku deliktního jednání. Právně relevantní následek skutku je souhrn skutkových okolností, kterými se skutek projevil ve vnějším světě a které jsou z hlediska jeho trestnosti klíčové. V případě ohrožovacích deliktů pak nemá význam, přičemž v posuzovaném případě spočíval v případě všech přestupků stěžovatele ve vstoupení osob do dolu, kam jim nebyl umožněn přístup. Rovněž podle judikatury Nejvyššího správního soudu tak podle stěžovatele platí, že za totéž jednání (skutek), které má stejnou povahu a vede k týmž následkům, není možné stejnou osobu trestat opakovaně, byť by totéž jednání sankcionovaly různé právní předpisy. Spadá-li projednávaný skutek do jurisdikce vícero správních orgánů, je nutné jej posoudit z hlediska všech případných referenčních rámců, které přicházejí v úvahu, případně jej postoupit do jurisdikce nejprísnejší za účelem účinné ochrany určitého zájmu. V této souvislosti stěžovatel odkázal na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva.

[9]Stěžovatel dále označil za nesprávnou úvahu, že jsou-li splněny formální znaky přestupku, je automaticky naplněn i znak materiální. Zdůraznil, že veřejně provedený skutek s cílem poukázat na veřejně prospěšné cíle a informovat o nich lze stěžovat

za běžně se vyskytující případ. Běžná protiprávní jednání totiž obvykle zahrnují snahu o zakrytí jednání, jsou motivovány zjiště, nehledí na následky apod. Krajský soud pak v rozsudku polemizoval s existencí okolností vylučujících protiprávnost, což však stěžovatel v žalobě nenamítal. Nadto platí, že jsou-li dány okolnosti vylučující protiprávnost, byly současně splněny jak formální, tak materiální znaky přestupku. Jak stěžovatel namítal, v posuzovaném případě absentoval materiální znak přestupku, k čemuž se však krajský soud nijak nevyjádřil.

[10] S ohledem na tyto skutečnosti stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu i rozhodnutí o odvolání zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

[11] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že příkaz vydaný podle § 90 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky a § 150 správního řádu představuje jak nepravomocné meritorní rozhodnutí, tak oznámení o zahájení řízení, neboť splňuje všechny náležitosti uvedené v § 46 odst. 1 správního řádu. I v případě zrušení příkazu po podání odporu se v řízení podle § 150 odst. 3 správního řádu pokračuje. V posuzovaném případě by promlčecí doba uběhla dne 21. 1. 2020, správní orgán I. stupně ji však nenechal uběhnout marně. Se závěry stěžovatelem odkazovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 4. 2021, č. j. 6 As 305/2021-37, č. 4341/2022 Sb. NSS, se žalovaný plně ztotožňuje. Žalovaný dále konstatoval, že stěžovatel se již od ranních hodin nacházel na rypadle, není proto zřejmé, jak by měla jím odkazovaná výzva Policie České republiky souviset s posuzovaným případem. Zdůraznil, že není oprávněn hodnotit jiná rozhodnutí správních orgánů o přestupcích, přičemž stěžovatel se snaží pouze zneprůhlednit okolnosti spáchaného přestupku. Ze skutkových okolností případu a shromážděného spisového materiálu je zřejmé, že zmíněná výzva byla určena druhé části aktivistů, přičemž stěžovatelem citované znění výzvy se ve správních spisech ani nikde nenachází.

[12] Co se týče stěžovatelem namítaného porušení zásady *ne bis in idem*, žalovaný konstatoval, že neoprávněným vniknutím do důlního díla stěžovatel naplnil skutkovou podstatu přestupku podle § 40a odst. 1 písm. a) horního zákona a následně s časovým odstupem neuposlechl výzvy policistů k opuštění prostoru, čímž naplnil skutkové podstaty přestupků, za něž byl potrestán v jiných správních řízeních. Zmíněné přestupky tak byly spáchány ve vícečinném souběhu. Nadto je zřejmé, že trestněprávní doktrína připouští i souběh jednočinný, pokud měly skutkové podstaty přestupků naplněné jednáním pachatele odlišné objekty, což byl ostatně i posuzovaný případ. Objekt trestného činu, resp. přestupku, pak je jedním ze znaků skutkové podstaty deliktu. Překážka řízení podle § 77 odst. 1 či odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky tak nebyla dána, jelikož neexistovala jednotka skutku a totožnost přestupku, přičemž v této souvislosti žalovaný odkázal na důvodovou zprávu k § 77 zákona o odpovědnosti za přestupky a na judikaturu Nejvyššího správního soudu. Nelze rovněž pominout, že nyní posuzovaný přestupek byl spáchán aktivním jednáním, kdežto odkazované přestupky, za něž byl odsouzen předmětnými příkazy, opomenutím. Žalovaný závěrem definoval materiální znak přestupku a uvedl, že jednání stěžovatele všechny znaky přestupku naplnilo. Vysoká společenská škodlivost jeho jednání spočívala v možnosti ohrožení života a zdraví nejen stěžovatele, ale i dalších přítomných aktivistů a zaměstnanců organizace Severočeské doly a.s. a současně ve vynuceném odstavení veškeré těžební technologie. Na uvedené nemá vliv nevědomost stěžovatele o způsobených souvisejících finančních ztrátách.

pokračování

[13] S ohledem na tyto skutečnosti žalovaný navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

III. Posouzení kasační stížnosti

[14] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je zastoupen advokátem [§ 105 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)].

[15] Následně se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele, jinak by ji odmítl jako nepřijatelnou (§ 104a odst. 1 s. ř. s. a čl. II zákona č. 77/2021 Sb.). Vymezením neurčitého právního pojmu „podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatele“ se již Nejvyšší správní soud zabýval při výkladu ustanovení § 104a s. ř. s., ve znění účinném do 31. 3. 2021 (viz usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS). Novelou soudního řádu správního provedenou zákonem č. 77/2021 Sb. byl s účinností od 1. 4. 2021 rozšířen okruh případů, při jejichž přezkumu Nejvyšší správní soud posuzuje přijatelnost kasační stížnosti. Nově se nejedná jen o věci azylu, resp. o věci mezinárodní ochrany, nýbrž o všechny věci, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce. Tato změna nezakládá žádný rozumný důvod měnit kritéria přijatelnosti kasační stížnosti (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-27).

[16] Při rozhodování o nepřijatelnosti kasační stížnosti proto Nejvyšší správní soud i nadále vychází z judikatorně ustálených kritérií (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, bod 52), jež pramení ze závěrů usnesení č. j. 1 Azs 13/2006-39. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikurní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky řešené dosud správními soudy jednotně, 4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[17] V posuzované věci však Nejvyšší správní soud podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatele neshledal, stěžovatel je ostatně v kasační stížnosti ani netvrdil.

[18] Stěžovatel nejprve namítl, že krajský soud odkázal na judikaturu správních soudů, která řeší otázku běhu promlčecí doby pouze implicitně. Vyjádřil nesouhlas s rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 4. 2021, č. j. 6 As 305/2021-37, č. 4341/2022 Sb. NSS, a doplnil, že pravidlo o přerušení běhu promlčecí doby doručením příkazu bylo do § 32 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky přidáno až po spáchání posuzovaného

přestupku, do uvedené doby tak neplatilo. Retroaktivita je současně ve správním trestání nepřijatelná, zmíněnou situaci pak nelze překlenout ani analogií v neprospěch stěžovatele. Rozsudek krajského soudu je tak v této souvislosti nesprávný, resp. částečně nepřezkoumatelný. Stěžovatel navrhl předložení popsané sporné právní otázky k rozhodnutí rozšířenému senátu Nejvyššího správního soudu.

[19] Uvedená otázka již byla ovšem v judikatuře Nejvyššího správního soudu dostatečně objasněna. V rozsudku ze dne 17. 9. 2021, č. j. 5 As 75/2019-24, tento soud shledal, že příkaz, proti kterému byl podán odpor, nelze považovat za rozhodnutí, jímž je obviněný uznán vinným, takovým příkazem však bylo obviněnému oznámeno zahájení řízení ve smyslu § 32 odst. 2 písm. a) zákona o odpovědnosti za přestupky (viz bod 26). Stejný právní názor vyplývá také z rozsudku ze dne 7. 4. 2021, č. j. 8 As 109/2020-44, v němž Nejvyšší správní soud opět výslovně uvedl, že příkaz představuje oznámení o zahájení řízení, a přerušení běhu promlčecí doby se tedy váže na jeho doručení. Obdobný závěr obsahuje rozsudek ze dne 7. 10. 2020, č. j. 3 As 48/2018-43. To, že má být při volbě mezi alternativami dle § 32 odst. 2 písm. a) nebo b) zákona o odpovědnosti za přestupky příkaz považován za oznámení o zahájení řízení, implicitně plyne také z rozsudku ze dne 27. 6. 2018, č. j. 1 As 84/2018-32.

[20] Konečně v rozsudku ze dne 1. 4. 2022, č. j. 6 As 305/2021-37, č. 4341/2022 Sb. NSS, Nejvyšší správní soud opětovně jasně vyslovil: *„Pokud je příkaz prvním úkonem v řízení, jeho smyslem je jednak vyslovení viny obviněného (podmíněné tím, že nebude podán odpor), a jednak samotné sdělení obviněnému, že došlo k zahájení řízení o přestupku.“* Nejvyšší správní soud nesouhlasí ani s námitkou, že jde o zaplňování mezery v zákoně pomocí použití analogie v neprospěch pachatele, jak namítá stěžovatel. Jedná se pouze o otázku výkladu zákona, zda je příkaz v kontextu přerušení promlčecí doby nutno považovat za oznámení o zahájení řízení [§ 32 odst. 2 písm. a) zákona o odpovědnosti přestupky] či rozhodnutí, jímž je obviněný uznán vinným [§ 32 odst. 2 písm. b) zákona o odpovědnosti přestupky]. Jinak řečeno, výklad zákona nelze v posuzovaném případě považovat za analogii v neprospěch stěžovatele (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 11. 2022, č. j. 6 As 163/2022-41). Z uvedeného tak vyplývá, že doručením předmětného příkazu stěžovateli došlo k přerušení promlčecí (prekluzivní) doby (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2022, č. j. 4 As 100/2022-32). Nejvyšší správní soud se tak ztotožňuje s výše uvedenými závěry krajského soudu a neshledal důvod pro postoupení věci rozšířenému senátu, jak navrhoval stěžovatel.

[21] Ve vztahu k tvrzenému porušení zásady *ne bis in idem* stěžovatel namítl, že podle výzvy Policie ČR adresované aktivistům i podle oznámení o přestupku jeho delikt ní jednání spočívalo v tom, že „*vníkl a setrval*“ v prostoru důlního díla. Závěr krajského soudu a žalovaného o skutečnosti, že dvěma skutky spáchal vícero přestupků, je tak nesprávný. Stěžovatel zdůraznil teoretickou povahu pojmu objekt přestupku a konstatoval, že právně relevantní následek je souhrn skutkových okolností, kterými se skutek projevil ve vnějším světě a které jsou z hlediska jeho trestnosti klíčové. Tím, že stěžovatel vnikl a setrval v prostoru důlního díla, se tak dopustil ohrožovacího deliktu, za který jej nelze trestat dvakrát, a to ani podle různých ustanovení právních předpisů. Správní orgány tak měly popsané jednání stěžovatele posoudit podle nejpřísněji trestného právního rámce.

pokračování

[22] Nejvyšší správní soud již v případě jiných aktivistů účastnících se akce „KLIMAKEMP 2018“ konstatoval, že „*k námitce porušení zásady ne bis in idem soud aproboval závěr krajského soudu a žalovaného, že stěžovatelka spáchala dva přestupky ve vícečinném souběhu. Skutkovou podstatu přestupku podle horního zákona (přesněji řečeno její formální znaky) stěžovatelka naplnila tím, že vnikla do důlního díla, kam je vstup zakázán. Naproti tomu skutkovou podstatu přestupku podle zákona o právu shromažďovacím stěžovatelka podle pravomocného příkazu Městského úřadu Litvínov, který není předmětem přezkumu v tomto řízení, naplnila tím, že neuposlechla pokyn policisty k opuštění prostoru lomu Bílina. Nehledě na časový odstup obou jednání, neuposlechnutí policistovy výzvy není součástí jednání naplňujícího znaky skutkové podstaty přestupku podle horního zákona, ani nebylo stěžovatelce kladeno k tíži jako přitěžující okolnost. Rozdílné jsou i zájmy chráněné oběma dotčenými předpisy. Nešlo tedy o tentýž skutek, a nemohlo tak dojít k porušení zákazu dvojího trestání.*“ (viz usnesení ze dne 24. 11. 2022, č. j. 6 As 176/2022-29, srov. dále rovněž usnesení ze dne 23. 11. 2022, č. j. 6 As 177/2022-28, či ze dne 24. 11. 2022, č. j. 6 As 163/2022-41).

[23] Podstata jednání stěžovatele naplňujícího skutkové podstaty jednotlivých přestupků se totiž lišila. V takovém případě je aplikace zásady *ne bis in idem* z povahy věci vyloučena (jde o více skutků, není tedy naplněn znak *idem*). Skutkové podstaty předmětných přestupků navíc chrání zcela odlišné zájmy, na což správně upozorňoval již žalovaný. Zatímco přestupky podle § 14 odst. 1 písm. d) zákona o právu shromažďovacím a podle § 5 odst. 1 písm. a) zákona o některých přestupcích chrání zájem na řádném průběhu shromažďování (a v širších důsledcích veřejný pořádek), přestupek podle § 40a odst. 1 písm. a) horního zákona cílí na ochranu dobývání ložisek nerostů (jež je ve veřejném zájmu - srov. již citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2022, č. j. 4 As 100/2022-32), zajištění bezpečnosti při této činnosti (a tím pádem na ochranu života a zdraví) a též na ochranu majetku subjektů, které provádějí hornickou činnost (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 11. 2022, č. j. 6 As 175/2022-28).

[24] Podle stěžovatele se současně krajský soud v posuzovaném případě řádně nezabýval otázkou absence materiálního znaku posuzovaného přestupku. V odůvodnění rozsudku nadto polemizoval o okolnostech vylučujících protiprávnost, které jsou ostatně dány pouze v případě naplnění formálních i materiálních znaků přestupku, což stěžovatel v žalobě vůbec nenamítal. Závěr, že naplněním formálních znaků běžného přestupku automaticky dochází i k naplnění materiálního znaku přestupku, je nesprávný. V posuzovaném případě se současně nejedná o běžný přestupek vzhledem k cíli deliktního jednání stěžovatele, jelikož ty většinou zahrnují snahu o zakrytí jednání, jsou motivovány zjiště, nehledí na následky apod. Stěžovatel však usiloval o ochranu životního prostředí a klimatu.

[25] Také problematika materiálního znaku přestupku je judikaturou bohatě zpracována. Kupříkladu v rozsudku ze dne 31. 10. 2008, č. j. 7 Afs 27/2008-7, Nejvyšší správní soud vyslovil, že „*kategorie správních deliktů je kategorií trestního práva v širším slova smyslu, tudíž se i pro správní delikty uplatní povinnost správního orgánu zkoumat nejen naplnění formálních znaků správního deliktu, ale také, zda jednání vykazuje daný stupeň společenské škodlivosti, tudíž materiální stránku správního deliktu.*“ Při zkoumání odpovědnosti za přestupek je tak správní orgán povinen zjišťovat naplnění jeho materiální stránky. Nejvyšší správní soud k tomu dodal, že „*k odpovědnosti za přestupek je tedy třeba porušit nebo ohrozit*

určitý zájem společnosti, přičemž toto porušení nebo ohrožení je materiálním znakem (tj. společenskou škodlivostí) přestupku (bez této společenské škodlivosti by se ostatně o přestupek ani nejednalo)“ (viz rozsudek ze dne 29. 8. 2014, č. j. 5 As 4/2013-26). V jiném rozhodnutí pak Nejvyšší správní soud uvedl, že „*postačuje, že jednáním došlo k ohrožení zájmu společnosti (...), nikoliv ohrožení konkrétních jednotlivců*“ (srov. rozsudek ze dne 6. 6. 2013, č. j. 1 As 24/2013-28). Dále platí, že „*obecně je přitom nutno vycházet z premisy, že již stanovením formálních znaků určité skutkové podstaty zákon předpokládá, že při jejich naplnění v běžně se vyskytujících případech bude stupeň společenské nebezpečnosti zpravidla vyšší než nepatrný*“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 8. 2012, č. j. 9 As 34/2012-28). V projednávané věci správní orgány i krajský soud posoudily materiální znak přestupku v souladu s právě vyslovenými zásadami, přičemž dospěly ke správnému závěru, že stěžovatelovo jednání materiální znak přestupku naplňovalo.

[26] K okolnostem, z nichž stěžovatel dovozuje, že materiální znak přestupku naplněn nebyl (cílem jednání bylo poukázat na ochranu životního prostředí, jeho delikt ní jednání nezahrnovalo snahu o zakrytí jednání, nebylo motivováno zjiště, stěžovatel hledí na jeho následky), Nejvyšší správní soud poznamenává shodně s krajským soudem, že společenskou nebezpečnost protiprávního jednání nemůže eliminovat ani politická pohnutka; i v době nečinnosti těžebních zařízení pak hrozí újma na životě a zdraví jak osobám, které do dobývacího prostoru vniknou neoprávněně, tak i příslušníkům bezpečnostních sborů či pracovníkům dolu, kteří musí vzniklý incident řešit (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2022, č. j. 4 As 100/2022-32). Poukázat je třeba i na skutečnost, že vniknutí do důlního díla nebylo jedinou možností, jak mohl stěžovatel na stav životního prostředí a klimatu upozornit. Proti těžbě hnědého uhlí mohl protestovat i jinde a jinak. Ani legitimní cíl jednání stěžovatele totiž sám o sobě neopravňuje k protiprávnímu jednání (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 11. 2022, č. j. 6 As 175/2022-28).

IV. Závěr a náklady řízení

[27] S ohledem na shora uvedené skutečnosti lze konstatovat, že krajský soud věc posoudil zcela v souladu s ustálenou judikaturou správních soudů a nedopustil se ani jiného hrubého pochybení, které by vyžadovalo zásah Nejvyššího správního soudu. Ten proto podle § 104a odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost, neboť svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájem stěžovatele.

[28] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 větou první a odst. 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS, část III. 4.). Stěžovatel v tomto řízení úspěch neměl, a proto nemá právo na náhradu jeho nákladů. Procesně úspěšnému žalovanému v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Za takové náklady je nutno považovat rovněž náklady na poštovné (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2015, č. j. 7 Afs 11/2014-47, č. 3228/2015 Sb. NSS, zejména bod 25). Proto Nejvyšší správní soud žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Z rozhodnutí rozšířeného senátu sp. zn. 8 As 287/2020 dále plyne, že stěžovatel nemá právo na vrácení zaplaceného soudního poplatku za kasační stížnost.

pokračování

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. prosince 2022

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu